The Investigation in Kulautuva Cemetery

In 2018, an investigation was conducted at two locations in Kulautuva Cemetery (Kaunas District). The four trenches (a total of 59 m^2) excavated at Baltaragio St. 14 (Fig. 8) yielded 6 burials (1 cremation, 2 newborn inhumations, and 3 horse inhumations) (Figs. 1–4). Of these, burial 27 stands out due to its abundant and expensive grave goods (Figs. 5, 6): five silver hoards (totalling 272.98 g), had been hidden under the burial (Fig. 7) and Mesolithic artefacts and production waste were also found there.

Four trenches (a total of 43 m^2) and three boreholes were made at the site of the former Stirnų Trail. The ancient relief, which continues outside the boundaries of the protected territory and contains abundant 12th–14th-century finds and cremated human bones, was discovered in part of the investigated plots.

Milda Jurgauskaitė

Kulautuvos kapinyno tyrimai

2018 m. atlikti detalieji tyrimai sklype Saulės g. 1, Virbaliūnų kaime (Kauno r., Batniavos sen.). Sklypas patenka į saugomą Kulautuvos kapinyno (UK 30288) teritoriją suprojektuotoje 49,25 m ilgio elektros kabelio trasoje. Ištirtos dvi 21x1 m ir 28,25x1 m dydžio perkasos. Iš viso 49,25 m^2 plotas (1 pav.).

Kulautuvos kapinynas yra Nemuno ir Kleivinės upių slėnyje. Apie 1,5 km į ŠV nuo Kulautuvos gyvenvietės, keliuko Kulautuva–Batniava PV pusėje, kaimo laukuose. MMT archeologai Kulautuvos kapinyną atrado 1986 m. Tuo metu buvo nustatyta neįtvirtintos gyvenvietės ir kapinyno teritorija. Archeologiniai tyrimai Kulautuvos kapinyno teritorijoje vykdyti 1990–1991, 1996, 2016 bei 2017 m. (*ATL 1990 ir 1991 metais*, 1992, t. I, p. 114–117; *ATL 1996 ir 1997 metais*, 1998, p. 453; *ATL 2016 metais*, 2017, p. 200–201; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 173–176).

2017 m. U. Budvydas projektuojamo elektros įvado vietoje atliko detaliuosius archeologinius tyrimus, kurių metu ištirta viena 17,6 m^2 ploto perkasa. Perkasos pradžia buvo ties sklypu Baltaragio g. 10, ji kirto Varūnos gatvę ir baigėsi ties sklypu Baltaragio g. 12. Tiriant vertingas archeologinis sluoksnis neaptiktas, archeologinių radinių nerasta. 2017 m. V. Vingis sklype Baltaragio g. 14, nelegalių statybų vietoje vykdė

1 pav. Tyrimų vietos situacijos planas:
1 – 2018 m. tyrimų vieta; 2 – kapinyno teritorija.
M. Jurgauskaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation site:
1 – 2018 investigation site; 2 – cemetery's grounds.

žvalgomuosius archeologinius tyrimus, kurių metu ištyrė 57,5 m² plotą (4 perkasas). Perkasose 1, 2, 4 armens sluoksnyje aptikta keliolika žalvarinių papuošalų (apyrankės, žiedai, segės) bei jų fragmentų. Perkasose 1, 2, 4 aptiktas 21 griautinis kapas ir 2 degintiniai kapai, iš jų visiškai ištirta 12 griautinių ir 2 degintiniai kapai. Pagal prie ištirtų kapų aptiktas įkapes (Vytauto denarai su užrašu „PEČAT“ (XIV a. pabaiga), peiliai, juostinės apyrankės, segės) kapai datuojami XIV a. pabaiga – XV a. I puse (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 173–176). 2017 m. I. Sadauskas sklype Baltaragio g. 6 vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrimus, kurių metu ištyrė dvi 5x2 m dydžio perkasas (iš viso 20 m² plotą). Perkasose archeologiškai vertingų sluoksnių, struktūrų ar radinių nerasta. Įžemis pasiektas maždaug 90 cm gylyje. 2017 m. M. Daubaras dujų įvado į sklypą Baltaragio g. 12 vietoje atliko detaliuosius archeologinius tyrimus, kurių metu ištyrė vieną 15x1 m dydžio perkasą (iš viso 15 m² plotą). Armenyje surastos 8 lipdytinės X–XIV bei XVII–XIX a. keramikos šukės bei XIV a. II puse datuojamo sidabrinio (?) dirbinio fragmentas.

2018 m. atliktų detaliųjų archeologinių tyrimų metu ***perkasoje 1*** po 5 cm velėnos sluoksniu rastas 20–25 cm storio armens sluoksnis, kuriame surinkta smulkių kauliukų bei keliasdešimt vienetų XX a. datuojamo smulkaus metalo laužo, metalinių butelių kamštelių bei stiklinių ampulių buteliukų. Po armens sluoksniu, apie 25–30 cm gylyje pasiektas įžemis – geltonos spalvos smėlis. Įžemyje atidengtas vienas griautinis bei vienas degintinis kapas ir dvi duobės.

Įžemyje, 30 cm gylyje išryškėjo *duobė 1*. Ji netaisyklingo stačiakampio formos, apie 3 m ilgio, iki 26–30 cm gylio. Duobės plotis nenustatytas, nes ji patenka už perkasos ribų. Duobės užpildą sudarė juosvos bei tamsiai juodos (degėsingos?) spalvos smėlinga žemė. Duobę preparuojant surasti keli žalvariniai dirbiniai. *Duobė 2* taip pat išryškėjo 30 cm gylyje. Ji netaisyklingo stačiakampio formos, apie 3 m ilgio, iki 55 cm gylio. Duobės plotis nenustatytas, nes ji patenka už perkasos ribų. Duobės užpildą sudarė pilka smėlinga ir tamsiai juoda (degėsinga?) žemė, kurioje preparuojant aptikti keli nuo 20x14x12 cm iki 30x18x12 cm dydžio lauko akmenys bei keli angliukai.

Perkasos ŠV dalyje 55 cm gylyje fiksuotas *griautinis palaidojimas* be žymesnių duobės kontūrų. Sprendžiant pagal išlikusių kaulų padėtį, kapas turėjo būti orientuotas ŠV–PR kryptimi. Kapo duobės užpildą sudarė maišytas rusvas smėlis su balsvu žvyru. Preparuojant kapą jo centrinėje dalyje tarp kaulų rastas vienas žalvarinis įvijinis žiedas. Į PR nuo griautinio kapo 30 cm gylyje išryškėjo *degintinis kapas*. Jo duobė ovalo formos, apie 20–30 cm skersmens, 5–8 cm gylio, užpildyta gelsvu smėliu su pilka žeme, be degėsių priemaišų. Kapą preparuojant aptikta degintų kauliukų, žalvarinių dirbinių – apyrankės, smeigtuko, segės (?), įvijinių grandelių (?) fragmentų.

Perkasos 2 vietoje po 5–10 cm storio velėnos danga rastas vidutiniškai 40–50 cm storio juosvos žemės (armens) sluoksnis, kuriame surinkta keliasdešimt metalinių butelių kamštelių bei stiklinių ampulių buteliukų. Giliau fiksuotas įžemis – smulkios frakcijos rusvas ir gelsvas smėlis su balsvo ir rusvo žvyro intarpais. Šiame lygmenyje atidengta ir apsauginė kabelio juosta, po kuria maždaug 1 m gylyje rastas juodas plastikinis maždaug 5 cm skersmens apsauginis elektros (?) kabelio vamzdis, paklotas išilgai Ryto gatvės. Tirtoje perkasoje 2 palaidojimų, archeologinių radinių ar kultūrinio sluoksnio nerasta.

2018 m. tyrimų metu sklype Saulės g. 1 Kulautuvos kapinyne aptiktas vienas griautinis

ir vienas degintinis kapas bei dvi duobės. Pagal apyrankės fragmentą degintinis kapas gali būti datuojamas vėlyvojo tautų kraustymosi laikotarpio pradžia. Remiantis duobėje 2 aptiktu intensyvesniu degėsingos žemės sluoksniu bei surastais angliukais, manytina, jog šioje vietoje galėjo būti deginami mirusieji.

The Investigation of Kulautuva Cemetery

In 2018, an excavation was conducted at the site of a planned electric cable route on the plot at Saulės St. 1, Virbaliūnai village (Kaunas District), which is on the grounds of Kulautuva cemetery. Two 21 x 1 m and 28.25 x 1 m trenches (a total of 49.25 m^2) were excavated (Fig. 1) and one inhumation, one cremation, and two pits were discovered. Based on the finds, the cremation could belong to the beginning of the Late Migration period.

Alma Lekniutė

Tyrimai Kretingoje 2017 metais

2017 m. buvo atlikti žvalgomieji ir detalieji tyrimai Kretingos dvaro sodybos (UK 318) ir Padvarių kapinyno (UK 12308) teritorijose suprojektuotų naujų elektros kabelių trasų vietose. Žvalgomieji tyrimai atlikti Vilniaus, Salantų, Akmenos gatvėse, detalieji tyrimai atlikti Salantų gatvėje.

Anksčiau kapinyno teritorijoje archeologinius tyrimus vykdė 1983 m. Ignas Jablonskis (*ATL 1982 ir 1983 metais*, 1984, p. 74–76), 1988 m. Julius Kanarskas ir Donatas Butkus (*LIIR*, f. 1, b. 2152), 1994 m. J. Kanarskas (*LIIR*, f. 1, b. 2410), 2008 m. D. Butkus (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 559), 2014 ir 2015 m. Rokas Kraniauskas (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 620; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 544). Informatyviausi buvo 1983 m. I. Jablonskio tyrimai, kurių metu buvo rastas 51 degintinis ir 2 griautiniai kapai bei, spėjama, 14 sunaikintų kapų. Kapai datuoti X–XIII a. viduriu ir, I. Jablonskio nuomone, kapinynas ištirtas iki galo, nes jo R dalis yra sunaikinta. Vėlesni tyrimai taip pat patvirtino nuomonę, kad kapinyno R dalis yra sunaikinta.

Dvaro teritorijoje archeologiniai tyrimai vykdyti 1994, 2004 ir 2006 m. Jį tyrė J. Kanarskas (*ATL 2004 metais*, 2006, p. 150–152; *ATL 2006 metais*, 2007, p. 198–202), 2008 m. Mindaugas Brazauskas (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 218–221), 2012 m. Tomas Ivanauskas (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 666), 2014 m. Daiva Jazbutytė (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 225–227). Šių tyrimų metu fiksuotos XIX a. dvaro statinių liekanos, taip pat kultūriniai sluoksniai, datuotini XVI–XVII a., bei pavieniai IX–XIII a. radiniai, kuriuos archeologai sieja su sunaikintu kapinynu.

2017 m. archeologiniai tyrimai vykdyti suprojektuotos elektros kabelio trasos vietoje. Ištirta 18 1x1 m dydžio šurfų (iš viso 18 m^2 plotas). Kretingos dvaro sodybos (UK 318) bei Padvarių kapinyno (UK 12308) teritorijoje ištirtos keturios 10x1 m, viena 7x1 m bei viena 16x1 m dydžio perkasa (63 m^2 plotas). Iš viso ištirtas bendras apie 85 m^2 plotas.

Šurfuose 4, 5, 15, 18 fiksuoti kultūriniai sluoksniai, sietini su Kretingos dvaro sodyba. Šurfe 4, vidutiniškai 85 cm gylyje aptiktas išskydęs lauko akmenų grindinys. Virš jo rastos kelios XIX a. datuotinos buitinės keramikos šukelės. Šurfe 5 kultūrinio sluoksnio storis siekia apie 1,65 m. Nuo vidutiniškai 80 cm gylio išskirtas archeologinis sluoksnis, kuris pagal aptiktą žalios glazūros plokštinio koklio (karūnėlės?) fragmentą datuotinas XVII–XVIII a. (1 pav.). Šurfe 15 vidutiniškai 75 cm gylyje aptiktas buvęs paviršius su pasklidusių 12x8x8–